

En cas d'incendi

Prevenziun e cumportament a chasa ed en il liber

■ **Mintg'onn vegnan registrads en Svizra passa 20 000 incendis. Passa 12 000 edifizis vegnan donnegiads u destruids totalmain e 30 fin 40 umans perdan mintg'onn lur vita tras il feu. Betg d'emblidar èn ils donns materials considerabels ch'importan mintg'onn plirs milliuns francs.** Trais da quatter incendis en Svizra rumpen or a chasa, e quai il pli savens pervia d'apparats electric ch'èn defects u che na vegnan betg duvrads correctamain ubain pervia da malprecauziun. Er en il liber ston vegnir observadas intginas mesiras da precauziun fundamentalas. Il portal www.ch.ch preschenta tips nizzaivels per evitar nauschas surpraisas.

Prevenziun d'incendis a chasa

A chasa è la ristga d'incendis spezialmain auta pervia dal grond dumber d'apparats electric, da funtaunas da chalur e da materials combustibels.

Per vegnir ad incendis èsi inditgà d'observar las suandantas mesiras da precauziun:

Tegnair liber las sortidas d'urgenza (sulers, stgalas e.u.v.) e na plazzar là nagins objects.

Apparats electric: Metter adina giu dal tuttafatg ils apparats electric s'enter il diever, e quai cun smatgar sin l'interruptur da la rait – pia betg mo cun metter ils apparats en il modus da stand-by. Trair or tut las spinas da contact en cas

Mintg'onn vegnan donnegiads u destruids en Svizra passa 12 000 edifizis.

FOTO POLIZIA CHANTUNALA

d'absenzas pli lungas u en cas d'urizis. Laschar controllar e reparar ina persuna spezialisada ils apparats electric ed ils cabels defects il pli tard cur ch'els savuran dad ars u cur ch'els fan ramurs extraordinarias.

Funtaunas da chalur (plattas da cuschnar, rechauds, chamins, fiers da

stirar e.u.v.): Mai laschar or dals eglis funtaunas da chalur. Serrar giu ellas immediatamain s'enter il diever. Funtaunas da chalur duessan avair ina distanza d'almain in meter d'objects combustibels (mobiglias, sumbrivals e.u.v.). Montar in giatter da metal davant il chamin. Laschar sfradentar la tschendra durant almain 48 uras u bagnar bain la tschendra.

Ieli da brassar chaud: Betg surstgaudar l'ieli da brassar. N'aggiuntar ni aua ni spezarias ad ieli da brassar chaud. Mai stizzar cun aua ieli che arda!

Chandailas: Metter las chandailas sin in fund stabil e betg combustibel u duvrar in chandalier. Mai laschar or dals eglis chandailas che ardan. Stizzar las chandailas avant ch'ins banduna la stanza.

Lampas: Betg cuvrir lampas cun vestgadira u cun auters materials combustibels. Tegnair davent tala rauba da funtaunas da chalur e da materials combustibels. Betg duvrar pairs electric pli fermes che quels ch'èn previs per la lampas respectiva. Attenziun: Pairs d'alogen vegnan fitg chauds!

Prevenziun d'incendis en il liber

Passa la mesadad dals incendis en il liber èn il resultat d'activitads umanas. Fitg gronda è la ristga d'incendis durant periodas sitgas u en cas da favugn. En cas da privel relaschan ils chantuns avertiments d'incendis e scumonds da far feu en il liber. Per l'atgna segirezza ston vegnir observadas las suandantas reglas:

Grillar: Utilisar fuclars fixes e betg envidar il feu directamain giu sin la terra. Tegnair adina ina distanza d'almain in meter da materials combustibels. Bandunar il fucler e ses conturns pir cur ch'il feu è stizzà complettamain. Laschar sfradentar la tschendra durant almain 48 uras u stizzar il feu cun blera aua.

Fieus artificial: Fieus artificial na dastgan mai vegnir ars en la vischinanza d'umans. La distanza da segirezza d'edifizis, d'ers da granezza e da l'ur da gauds dependa da la grondezza dal feu artificial. Sch'in feu artificial n'arda betg, spetgar almain tschintg minutas avant che s'avischnar ad el; al bagnar alura cun aua. N'empruvar en nagin cas d'envidar anc ina giada quest feu artificial, perquai ch'el pudess explodir nunspetgadamain.

Fimadras e fimaders: Betg bittar per terra cigarettas u zulprins che ardan. Stumbels da cigarettas e zulprins che n'èn betg stizzads dal tuttafatg chaschunan mintg'onn tschients d'incendis. Cigarettas èn uschè privlusas perquai ch'el-

las cuntegnan substanzas spezialas che pon brasclar vinavant fin a 15 minutas er senza aria. Fimadras e fimaders ston perquai adina controllar sch'els stumbels da cigarettas èn stizzads dal tuttafatg, avant che bittar davent els.

Pass per pass: En cas d'incendi

En cas d'in incendi èsi impurtant d'intervegnir immediatamain per limitar il donn uschè bain sco pussaivel. Ins duai empruvar da restar calm ed observar strictamain las trais reglas da cumportament: almar – salvar – stizzar.

Almar: En cas d'in incendi clamar immediatamain ils pumpiers sut il numer da telefon 118 ed inditgar il lieu, la via e l'eveniment sco er num ed adressa. Avertir persunas periclitadas per ch'ellas possian sa render en segirezza.

Salvar: Spendar umans ed animals or da l'edifi che arda, davent senza s'exponer a ristgas nunnecessarias che pudessan periclitare l'atgna vita u quella d'autras persunas. Rudlar per il plaun enturn persunas en vestgadira che arda e cuvrir ellas cun ina cuverta u cun vestgadira da launa (betg da material sintetic) per stenscentar las flommas. Serrar las portas e las fanestras per che las flommas na possian betg sa derasar (aria nutrescha il feu). Bandunar il lieu d'incendi, ma na duvrar en nagin cas l'ascensur. Sch'i n'è betg pussaivel d'utilisar las sortidas d'urgenza pervia da las flommas u pervia dal fim, èsi da restar en la stanza, stappar la porta cun sdratschs bletschs e spetgar a la fanestra serrada fin ch'els pumpiers arriivan.

Stizzar: Normalmain èsi chausa dals pumpiers da cumbatter las flommas. Tuttina po mintgina e mintgin far insatge per stizzar il feu en il stadi primar u per limitar il donn uschè bain sco pussaivel, sche l'atgna vita u la vita d'autras persunas na vegn betg periclitada. Empruvar da stizzar il feu duess ins pir cur ch'els pumpiers èn alarmads e cur ch'els umans ed ils animals èn en segirezza. Igl èn da duvrar meds adattads (stizzafieus da maun, cuvertas-stizzafieu, idrants interns). Plinavant na duess ins betg s'exponer a ristgas nunnecessarias. Il fim è tissi!

Sche ieli da brassar surstgaudà piglia feu, pon ins stenscentar il feu cun in ponn umid u cun ina cuverta-stizzafieu. Ins na duess dentant empruvar en nagin cas da stizzar cun aua in liquid che arda.

Avant che stizzar il feu èn da prender las mesiras da segirezza necessarias sco trair or la spina da contact d'apparats

electric che ardan e serrar giu il gas e l'electricitad. Per evitar electricitads na dastg'ins betg stizzar cun aua fieus chaschunads tras apparats electric u fieus en la vischinanza d'indrizz che pendan vi da la rait electrica. En quest cas èsi da spetgar fin ch'els pumpiers arriivan e d'als explitgar la situaziun.

Detecturs da fim e meds da stizzar feu

Detecturs da fim e meds da stizzar feu permettàn d'evitar u da mitigiar ils donns chaschunads tras il feu. Nov da diesch victimas d'incendis na moran betg en las flommas, mabain pervia d'ina tissientada da fim. Fitg grond è il privel la notg, cur ch'els umans vegnan surprindids dal fim e dal feu. Perquai pon detecturs da fim salvar vitas. Sche la concentraziun da fim surpassa la limita fixada, emettan quests apparats in signal acustic. En Svizra èsi facultativ d'installar detecturs da fim a chasa. L'installaziun vegn dentant recumandada. En in edifi duess esser installà sin mintga plaun in detectur da fim. En la gronda part dals edifizis da fatschenta e dals edifizis publics èn detecturs da fim obligatorics.

Stizzafieus: stizzafieus vegnan utilisads manualmain ed èn l'emprim med d'intervenziun en cas d'in incendi. Els ston esser installads en lieus bain accessibels, p.ex. tar las stgalas u en la vischinanza da las sortidas d'urgenza. En lavuratori na dastgan els mancar en nagin cas. L'access als stizzafieus na dastga betg esser bloccà. L'apparat sto vegnir controllà tenor las indicaziuns da la firma da produziun. Ina persuna spezialisada po infurmar, tge stizzafieu ch'è adattà il meglier per tge tip d'abitaziun u da chasa.

Cuvertas-stizzafieu: cuvertas-stizzafieu consistan da fibras da vaider betg combustiblas ed èn fitg nizzaivlas per stizzar incendis pitschens. Per stizzar in feu u almain per limitar il donn uschè bain sco pussaivel, èsi impurtant da cuvrir il lieu d'incendi cun ina cuverta resistenta al feu. Igl è necessari da laschar star là in mument la cuverta-stizzafieu per evitar ch'il feu s'inflameschia pussè.

Indrizz da stizzar feu fixes: indrizz da stizzar feu fixes (posts d'aua) cumpligian in uder ch'è collià permanentamain cun il provediment d'aua. Els ston esser plazzads en lieus bain accessibels, p.ex. tar las stgalas u en il suler, ed i sto vegnir controllà regularmain ch'els funcziunan.

Es brennt – was tun?
Tge far en cas d'incendi?
Fuoco – che fare?

1	Feuerwehr alarmieren! <small>Wo brennt es? Was brennt? Wer meldet?</small>	Alarmar ils pumpiers! <small>Nua brischi? Tge brischa? Tgi annunzia?</small>	Allarmare i pompieri! <small>Dov'è l'incendio? Che cosa brucia? Chi dà l'allarme?</small>
2	Telefon 118	Telefon 118	Telefono 118
3	Personen retten!	Salvar las persunas!	Salvare le persone!
4	Türen schliessen!	Serrar l'ischa!	Chiudere le porte!
5	Brand bekämpfen!	Cumbatter l'incendi!	Combattere l'incendio!

Tge far en cas d'incendi? Infurmaziuns da l'Assicuranza d'edifizis dal Grischun.

Mesiras en

cas d'arsentadas

Sfradentar immediatamain las parts arsentadas cun aua freida, dentant betg cun aua da glatsch. Vaschias dad arsentadas na duain ni vegnir avertas ni vegnir tractadas cun ieli, cun grass u cun farina. Enfaschar las parts arsentadas cun ponns nets lucs. Ir a la staziun d'urgenza per laschar tractar arsentadas tar uffants pitschens, arsentadas en fatscha u arsentadas pli grondas ubain clamar l'ambulanza sut il numer da telefon 144. Laschar en la vestgadira arsa, per betg stgarpur davent la pel cun trair or quella.

La preschentaziun:
Dossier «Privel da feu».

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=672
www.chatta.ch